

Cirkulärnr: 1994:161
Diariernr: 1994:2188
Handläggare: Ingrid Lindskog
Avdsek: SkoBa
Datum: 1994-09-08
Mottagare: Grundskola
Kommunstyrelsen
Kommundelsnämnden
Rubrik: Ny grundskoleförordning
Bilagor Grundskoleförordningen

Handläggare
Ingrid Lindskog/HÅ

1994-09-08

Kommunstyrelsen
Grundskolan
Kommundelsnämnden

Ny grundskoleförordning fr o m 1 juli 1995

Riksdagens beslut om ny läroplan för det offentliga skolväsendet medför omfattande förändringar fr o m den 1 juli 1995 i fråga om timplan, kursplaner och betygssystem för grundskolan. 1988 års grundskoleförordning ersätts därför med en ny förordning, som utfärdades den 23 juni 1994 och utkom från trycket den 19 juli 1994.

Den nya förordningen (GruF) träder i kraft den 1 juli 1995. Kommunerna har dock behov av att redan nu, när planeringen för läsåret 1995/96 påbörjats, få kännedom om förutsättningarna.

I det följande redogör vi för de viktigaste förändringarna i den nya grundskoleförordningen. Vi pekar också på punkter, där Kommunförbundet har framfört synpunkter till Utbildningsdepartementet. Under hösten kommer samtalen att fortsätta kring beslutsnivåer, elevvård m m. Vi kommer att lägga fram förslag till förändringar, som vore önskvärda för kommunerna. I vissa fall krävs riksdagsbeslut för att nödvändiga förändringar ska kunna komma till stånd. Vi återkommer med information om de fortsatta samtalen med departementet.

Hela grundskoleförordningen (SFS 1994:1194) bifogas som bilaga.

Kommentarer

Timplan m m

I 2 kap finns föreskrifter om timplanen. Dit har också förts föreskrifter om arbetsplan och läromedel, som tidigare återfanns i andra kapitel i den gamla GruF.

I 2 kap 4 § och 7 § finns föreskrifter om var besluten om fördelning av timmar för ämnen, språkval m m skall fattas. Vi konstaterar att staten här reglerar fördelningen av beslutsnivåerna inom kommunen. Inget hindrar naturligtvis att man delegerar beslut om B-språk vidare från styrelsen till t ex rektor. Vi återkommer med fler kommentarer kring beslutsnivåer i samband med det servicematerial, som finns omnämnt på sid 4 i detta cirkulär.

Friluftsverksamhet

I 5 § finns en bestämmelse om friluftsverksamhet: "I grundskolan skall i den omfattning som rektorn bestämmer anordnas friluftsverksamhet som bedrivs under en lärares ledning."

Friluftsdagarnas antal finns inte reglerat i den nya timplanen, men de fyra friluftsdagar, som fanns reglerade i den gamla GruF har ingått i underlaget för beräkningen av elevernas sammanlagda garanterade undervisningstid (6 665 timmar) i Lpo 94. Man kan anta att de flesta kommuner kommer att ta åtminstone en del av tiden för friluftsverksamhet från den garanterade undervisningstiden i t ex idrottsämnet. Dessutom står det naturligtvis kommunen fritt att anordna friluftsverksamhet i den utsträckning man önskar på annan tid.

När det gäller ledningen av friluftsverksamheten så tolkar vi förordningen så att en lärare skall delta i de delar av friluftsverksamheten, som tas ur ramen för garanterad undervisningstid. Man förutsätter att den garanterade undervisningstiden står under en lärares ledning. Inget hindrar naturligtvis att annan lämplig personal, t ex fritidsledare och fritidspedagoger, deltar även i sådan verksamhet och därutöver självständigt ansvarar för annan friluftsverksamhet.

Vi anser att det är en intern fråga för kommunen hur man organiserar sin friluftsverksamhet, och att en detaljstyrning av denna typ inte är förenlig med den nya ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Det förefaller dessutom särskilt olämpligt att gå in och detaljstyra olika personalkategoriernas tjänstgöring just nu, när många kommuner ser över tjänstefördelning och övriga åligganden i samband med diskussioner om försöksverksamhet med lokala avtal om lärares arbetstider m m. Den reglering som redan finns om behörighetskrav för lärare förefaller tillräcklig. Vi avser att fortsätta diskussionen med departementet med den utgångspunkten

Samverkansformer

Bestämmelserna om samverkansformer i 3 kap har i huvudsak i oförändrat skick förts över från nuvarande GruF. Bestämmelserna om elevinflytande har dock ändrats, så att ordet *klassråd* utgått. I stället säger man att eleverna i varje klass eller undervisningsgrupp skall få tillfälle att tillsammans med läraren diskutera frågor av gemensamt intresse.

I sammanhanget vill vi påpeka att riksdagen har gett regeringen ett uppdrag att närmare överväga förändringar i skollagstiftningen i syfte att öka elevers och föräldrars inflytande i skolan. Vi återkommer med mer information i denna fråga senare.

Elevvård

Bestämmelserna om elevvårdskonferensens sammansättning och arbetsformer finns kvar i oförändrad form. Vi anser att det behövs en modernisering av lagstiftningen kring elevvård. Många kommuner organiserar nu sin elevvård på nya sätt, t ex i resursgrupper, skolserviceenheter i samverkan med socialtjänsten, specialpedagogiska centrum mm. Detta liksom den utökade integrationen av skola och barnomsorg skapar behov av en ny typ av reglering av kommunens skyldighet att hjälpa barn och ungdomar med olika typer av pedagogiska, medicinska eller sociala problem, där den gamla ordningen med elevvårdskonferenser snarast kan vara ett hinder för en effektiv och individanpassad elevvård.

Kommunförbundet driver tillsammans med ett antal kommuner sedan i våras ett projekt kring utsatta barn. Projektet koncentrerar sig på olika sätt att upptäcka och arbeta med barn i "riskzonen". Orsaken är bl a den senaste tidens rapporter, bl a från Socialstyrelsen, som visar att de flesta barn, också de som har synliga, diagnosticerade handikapp i allmänhet tas väl om hand i skola och barnomsorg, trots den besvärliga ekonomiska situationen i kommunerna. Det är barn med mindre påtagliga, ibland helt dolda problem som bedöms ligga i riskzonen. Liksom kommunerna ser vi det som angeläget att uppmärksamma dessa grupper. I det sammanhanget är det därför viktigt att även se över lagstiftningen kring elevvård, så att den inte lägger hinder i vägen för bästa möjliga åtgärder för dessa barn. Vi avser verka för en sådan utveckling.

Lärotider m m

Föreskrifterna om fördelning av elever på klasser och grupper i 4 kap har förenklats jämfört med tidigare GruF. Beslutsrätten har överförts från styrelsen till rektor. Bestämmelsen om arbetsenheter har utgått.

Tidigare fanns olika bestämmelser om skoldagens maximala omfattning i skollagen respektive GruF. Nu gäller enbart skollagens bestämmelse om högst 6 timmar för årskurs 1 och 2 och högst 8 timmar i övriga årskurser. (Skollagen 3 kap 11 § 3 st). Bestämmelserna om samlad skoldag, samling och hemuppgifter har utgått. Vi anser att även skoldagens längd skulle kunna beslutas lokalt, bl a för att underlätta integration mellan skolverksamhet och skolbarnsomsorg.

Vi konstaterar att föreskriften att läsåret skall omfatta 40 veckor har utgått. Däremot finns bestämmelserna om läsårets början i augusti och avslutning i juni, minst 178 skoldagar, lov dagar m m kvar i oförändrat skick.

Särskilda stödinsatser

Bestämmelserna om *hemspråksundervisning* i 5 kap har anpassats till de ändringar, som gjorts redan tidigare, d v s en begränsning av rätten till hemspråksundervisning i högst sju år m m.

Begreppet *specialundervisning* har tagits bort och omfattas av begreppet *stöd-undervisning*. Bestämmelserna om *särskild undervisning* och *anpassad studiegång* är i stort sett oförändrade.

Observera att det i 8 kap 1 § finns en bestämmelse om att ett beslut om att en elev skall undervisas i särskild undervisningsgrupp kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Inskrivning

I den nya 6 kap 5 § har en möjlighet öppnats att besluta om uppflyttning av en elev också vid en annan tidpunkt än under ett läsår. Denna ändring tillgodoser till viss del önskemål från kommunerna om möjlighet till "mjukare" övergång mellan årskurser inom skolan och övergång från förskolan till skolan. Skolor som undervisar i åldersblandade grupper eller i så kallade "barnskola" kan på detta sätt inom inskrivningsreglernas ram bedöma varje elevs individuella placering i skolsystemet.

Det är dock fortfarande inte möjligt att successivt skriva in barn i grundskolans årskurs ett under läsåret. En sådan förändring skulle kräva ett riksdagsbeslut om ändringar i skollagen. Regeringen avvaktar bl a remiss- och riksdagsbehandling av förslagen i utredningen om förlängd skolgång *Grunden för livslångt lärande. En barnmogen skola.* (SOU 1994:45) innan man tar ställning till om man skall föreslå riksdagen några ytterligare ändringar i inskrivningsreglerna.

Ledighet m m

Regler om ledighet och disciplinära åtgärder i 6 kap har omarbetats och i viss mån förenklats.

Betyg m m

Här har tagits in nya regler om utvecklingssamtal, betyg och annan skriftlig information än betyg samt om provning.

Insatser från Kommunförbundet

Vi planerar att under hösten eventuellt tillsammans med Skolverket arbeta fram ett servicematerial till kommunerna som hjälp i planeringen inför införandet av den nya läroplanen den 1 juli 1995. Materialet kommer att innehålla en diskussion kring de vanligaste frågorna, som kommunerna arbetar med och exempel på hur man i olika kommuner löst problem med beslutsnivåer, timfördelning, utbud av tillval och språkprogram m m

Upplysningar med anledning av detta cirkulär: Ingrid Lindskog och Sofia Larsson, sektionen för skola och barnomsorg, telefon 08-772 41 00, telefax 08-772 47 17.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för skola och barnomsorg

Louise Fernstedt

Ingrid Lindskog